TELEGRAFULU ROMANU

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 67. **ANULU XXII.**

Sabiiu in 25 Augustu. (6 Sept.) 1874.

Nr. cons. $\frac{2136|B.}{plen.\ 14.}$ 1874.

Preacinstitiloru Parinti Protopresviteri si Administratori protopresviterali! Cinstita Preotime eparchiale! Iubitu Poporu credinciosu din Archidieces'a nóstra!

Dupa ce, in urm'a alegerei si a intarirei prea'nalte a Escelentiei Sele Preasântitului nostru Archiepiscopu si Metropolitu Procopiu Ivacicoviciu de Archiepiscopu si Metropolitu alu Carlovitiului, scaunulu nostru archiepiscopescu si metropolitanu a devenitu vacantu, — dupa cum Vi s'a mai adusu la cunoscintia prin circulariulu consistoriale din 18 Augustu a. c. Nr. $\frac{1941|B.}{pl.\ 11.}$, — pentru re'ntregirea acestui scaunu Prea Veneratulu Consistoriu metropolitanu cu harthi'a Sea dto 19 Augustu a. c. Nr. metrop. 40 a conchiamatu aici la Sabiiu Congresulu natiunalu bisericescu electoralu pre 15/27 Octobre a. c. precum si celu ordinariu, carele si dealtmintrenea e a se convocá in anulu acest'a. —

Congresulu natiunalu bisericescu electoralu se compune in intielesulu Statutului organicu § 155. din 120 de deputati, la cari Archidieces'a nóstra concura cu jumetate, alesi dupa modalitatea prescrisa in § 148 alu Statutului organicu, de sine intielegendu-se, ca in casulu de fatia in fia-care cercu de alegere in Archidiecesa se alegu câte doi deputati (§ 155 Stat. org.)

Deci pre bas'a acestoru prescrise ale stat. org, si a susu laudatei harthii a Prea Veneratului Consistoriu metropolitanu, acestu Consistoriu archidiecesanu in siedinti'a de astadi a decisu escrierea de alegerile deputatiloru congresuali din archidieces'a nóstra, si anume:

a) a aceloru 30 deputati, adeca 10 din cleru si 20 mireni, pentru congresulu ordinariu si electorale:

b) a aceloru 30 deputati numai pentru congresulu electoralu.

In privinti'a esecutârei acestoru alegeri se dispunu urmatórele:

I. Cercurile pentru alegerea deputatiloru din cleru remanu totu acelea, dupa cum suntu renduite prin circulariulu din 22 Iuliu 1870 Nr. cons. 620. Asemenea si comisarii consist. se denumescu totu cei din 1870 cu urmatórele modificâri dictate de impregiurâri obvenite de atunci incóce:

Asiá in **cerculu alu II** se renduesce comisariu consistorialu P. Protopresbiteru alu Brasiovului I. Iosifu Baracu; in **cerculu III** P. Protopr. alu Brasiovului II Ioanu Petricu; in **cerculu IV** P. asesoru consist. Zach. Boiu; in **cerculu VII** P. Prot. alu Turdei inf. Simeonu P. Moldovanu; in **cerculu IX** P. Prot. alu Devei Ioanu Papiu;

II. Cele douedieci de cercuri pentru alegerea deputatiloru mireni, respective pentru scrutiniele alegeriloru facute in sinódele parochiali a deputatiloru mireni, precum si comisarii cons. mireni remanu asemenea totu dupa cum a fostu la anulu 1870 (circul. cons. 620 ex 1870) pre lânga urmatóriele schimbâri si anume:

a) **II-lea cercu** la cererea comuna se muta la **Sabiiu**;

b) **VII cercu** la **Bachnea**;

c) pentru **cerculu VIII** se denumesce comisariu cons. dlu advocatu Georgiu Secula;

d) pentru **cerculu X** se denumesce comis. cons. dlu adv. Dr. Lazaru Petco;

e) pentru **cerculu XI** dlu Dir. gimn. Dr. I. Mesiot'a;

f) **cerculu XII** iérasi la cererea comuna se stramuta la **Brasiovu**;

g) pentru **cerculu XVIII** se denumesce comis. cons. dlu jude singularu Lazaru Piposiu si in fine

h) pentru **cerculu XIX** dlu advocatu Dr. Avramu Tincu.

III. In privinti'a alegerei deputatiloru mireni se renduiescu urmatórele:

1 In dîn'a de 22 Sept. cal. nostru a. c. sa se publice in tóte bisericele nóstre tienerea sinódeloru parochiali pentru alegerea deputatiloru mireni.

2, Duminec'a urmatória in 29 Sept se prefige dîn'a alegerei deputatiloru mireni in sinódele parochiali, — adeca: in Duminec'a acést'a sa se adune sinódele parochiali, cari se constituescu in intielesulu § 91 p. e. stat. org. si se aléga câte doi deputati, insemnandu-se la protocolulu de alegere pentru fia-care deputatu anumitu, care dintre densii este alesu conformu § 155 statut. org. numai pentru congresulu electoralu, si care este alesu atâtu pentru congresulu electoralu câtu si celu ordinariu, observandu-se la aceste alegeri punctele f) si g) din § 91

3. Actulu alegerei dimpreuna cu protocolulu de alegere sa le tramita negresitu pre dîn'a de 6 Octobre a. c. cal. nostru prin doi barbati de incredere la loculu scrutiniului cercului respectivu, unde acei'a carii au intrunitu majoritatea voturiloru se voru provedea cu plenipotintie subserise de comisariulu consistorialu si de toti cei-lati membrii ai scrutiniului.

In literile credentionale resp. plenipotentie ale fia cârui deputatu sa se insemneze apriatu, care dintre densii este alesu numai pentru congresulu electoralu si care atâtu pentru celu electoralu câtu si pentru celu ordinariu.

IV. Dîn'a alegerei deputatiloru din cleru se prefige pre 26 Septembre cal. nostru si adeca: toti preotii din cerculu respectivu se aduna la loculu desemnatu, si sub presiedinti'a comis. cons. alegendu-si doi barbati de incredere si unu notariu, numai decâtu purcedu la alegerea deputatiloru prin votare publica, séu la cererea unei tertialitâti prin votare secreta, deosebindu si aici intre votarea pentru deputatulu congresului electoralu si intre acea a deputatului pentru congresulu electoralu si ordinariu. Cei alesi cu majoritate de voturi se provedu cu litere credentionale, in care de asemenea are a se pune apriatu, ca deputatulu respectivu este alesu numai pentru congresulu electoralu, séu pentru celu electoralu si ordinariu. Literele credentionale se subscriu de comisariu, barbatii de incredere si notarii; iéra despre actulu alegerei se compune unu protocolu si subscrisu de acum numitii se substerne consistoriului. (§ 91 p. d si f.)

Comisarii consistoriali din cleru si mireni au a se aflá nesmintitu in dîlele prefipte la locurile de scrutiniu si a raportá consistoriului archidiecesanu fâra amânare despre resultatu prin substernerea protocóleloru.

Consistoriulu archidiecesanu, carele cunósce greutâtile poporului nostru, greutâti cari s'au mai sporitu prin anii cei nefavorabili, impinsu de neincungiurabil'a necesitate, sa vede silitu si cu ocasiunea acést'a a apelá la bunulu simtiu alu crestiniloru nostri evlaviosi si a recomendá contribuirea denariului fia-cârui, in câtu nu voru ajunge contribuirile din ladile bisericiloru, séu intru câtu va voi care-va sa concurga de buna voia cu ajutoriulu seu spre acoperirea speseloru deputatiloru nostri congresuali. Cu mare greutate face consistoriulu archidiecesanu acestu apelu, dictatu de impregiurâri intetitórie si de mare insemnatate pentru viéti'a nóstra natiunale-bisericésca. Elu a cautatu cá sa crésca unu fondu intemeiatu de marele Archieppu si Metropolitu repausatu Andreiu, si cu bucuria marturisesce, ca atâtu la indemnulu seu, câtu si spontaneu, mai multi dintre deputati, in diverse renduri, au cedatu competintiele loru pre séma acestui fondu, a cârui scopu este cá cu tempulu sa scape credinciosii bisericei nóstre de greutatea acestoru spese, ce se repetiescu de câte ori suntu de ase tiené sinóde si congrese. Despre nisuinti'a acést'a a consistoriului testéza, afara de fondulu sinodului archidiec. administratu de epitropi'a nóstra, si circulariulu din 18 Ian. 1873 Nr. 68 si Nr. $\frac{2040|E.}{cons.\ 36.}$ ex 1874. Convinsi atâtu despre necesitatea colecteloru pentru congresulu venitoriu, câtu si despre conscientiós'a administrare a fia-cârui cruceriu ce intra séu se asterne la archieppi'a nóstra, voru binevoí crestinii nostri, particulari, precum si bisericile, a substerne ofertele loru prin P. P. Protopresbiteri celu multu pâna la 10 Octobre a. c. cal. nostru acestui consistoriu.

In fine si la ocasiunea acést'a atrage consistoriulu archidiecesanu atentiunea PP. Protopresbiteri, a preotimei si a poporului intregu asupr'a insemnatâtiei celei mari, ce au alegerile aceste epocali in viéti'a nóstra bisericésca, si recomenda acurata indeplinire a tuturoru celoru prescrise in cea mai fratiésca iubire si contielegere, asiá incâtu sa nu remana din vre-o nebagare de séma a ordinatiuniloru ori din alte cause vre-unu cercu fâra de representante la alegerea fitoriului nostru Archieppu si Metropolitu, precum si la afacerile cele importante ale congresului ordinariu fitoriu.

Sabiiu din siedinti'a consistoriului plenariu archidiecesanu, tienuta in 22 Augustu 1874.

Vicariulu archiepiscopescu

(L. S) **Nicolau Pope'a,**
Archimandritu.

Escelenti'a Sea Présântitulu Archiepiscopu si Metropolitu alu serbiloru Procopiu Ivacicoviciu a sositu eri cu trenulu de diminéti'a in mediloculu nostru. La gara fu intempinatu de P. Archimandritu si Vicariu archiepiscopescu Nicolau Pope'a si de alti fruntasi din cleru si din laici. Indata dupa sosire fu intempinatu de o deputatiune sub condecerea P. Archimandritu si Vicariu archiepiscopescu Nicolau Pope'a, carele in o scurta alocutiune dede espresiune pareréi de reu ca sfaturile nepenetrabile ale provedintiei au dusu pre Escel. Sea, dupa ce petrecù putienu cu noi, din mediloculu nostru. Recunoscendu ca ducerea acést'a a fostu reclamata de interesele bisericei gr. or. din Austro-Ungari'a in genere si in specie de interesele bisericei serbesci i ureza Escel. Sele ani indelungati spre a puté conduce sórtea bisericei de sub ocarmuirea Sea la limanulu doritu.

Escelenti'a Sea miscatu respunde, ca numai cu durere mare s'a pututu decide a se departí de acei ce l'au intempinatu totu-déun'a cu iubirea cea mai adeverata, si numai constrinsu de impregiurâri si pentru aperarea autonomiei bisericesci câtra carea a vediutu ca este atâtu de cu iubire si Majest. Sea Imperatulu si Regele nostru, a primitu sarcin'a cea nóua impreunata cu multe greutâti. Promite cá si in pusetiunea Sea cea nóua, si va aduce aminte de cei ce l'au iubitu si incâtu va fi cu putintia le va fi si de ací in colo intr'ajutoriu. In fine dede binecuventarea sea archierésca.

Présânti'a Sea P. Episcopu alu Caransebesiului Ioanu Popasu a plecatu Joi cu trenulu de séra câtra eparchi'a Sea.

Consistoriulu metropolitanu a tienutu in decursulu septamânei espirate, pâna inclusive Joi, siedintie si in deosebitele senate si resolví causele apelate, cari asteptau resolverea loru.

Cestiunea lucratoriloru.

(I.) Tempulu nostru cu adeveratu se póte laudá cu succese stralucite pre tóte terenurile vietiei. Desvoltare materiale intr'o mesura ne mai pomenita pâna acum, inflorirea sciintieloru si a artei, progresulu in economia, tóte aceste si alte avantagie facu pre unii sa créda ca amu ajunsu la culme, de unde apoi nu mai póte sa fia vorba de o desvoltare *in principiu* diferita, ci numai de o desvoltare *omogena*. Ne amu insielá inse crediendu acest'a. Totu tempulu 'si are signatur'a si problem'a sea, totu tempulu are sa deslege intrebâri, in cari se aréta insemnatatea si caracterulu seu, si dupa cum suntu resultatele, multiamitórie séu nu, se desvólta si lucrurile in cursu liniscitu si siguru, séu intrevinu catastrofe mari ce pustiescu si nimicescu totu.

Nu usioru potemu sa cunóscemu problemele unui tempu, ochiulu scrutatoriului trebuie sa rumpa velulu, cu care sgomotulu dilei a acoperitu fondulu si adeverat'a natura a lucruriloru, si cunoscinti'a istorica trebuie sa statorésca dupa legile desvoltârei omenesci, positiunea tempului, in care traimu. De vomu esaminá lucrulu cu mai multa paciintia, ne vomu convinge ca togm'a tempulu nostru, care se mandresce cu atâtea resultate stralucite, are de a deslegá intrebâri de o insemnatate póte mai mare, decâtu tempulu trecutu, elu are sa indeplinésca unu procesu de formatiune nóua ce erá pregatitu cu multu inainte de acést'a.

O stare nesigura vedemu pretotindene, pre terenulu vietiei de statu si *in viétia politica*; vedemu *in* tóte statele moderne, cari se numescu culte, o lupta si o nesuintia câtra unu ce mai nou si mai bunu, vedemu lupt'a altoru idei si principie nóue contr'a formeloru si axiomeloru vechi si secate de betranetie, forme dintr'o viétia, ce a peritu *in* procesulu de distrugere, vedemu cu unu cuventu inceputuri la o nóua viétia, inse nu aflâmu inca nicairi organisme rotundite si deplinite, totulu se afla in stadiulu de transactiune.

In mesura mai mare vedemu acésta nesiguritate pre terenulu economicu socialu, pentru ca stârile sociali provinu cu deosebire dela viéti'a economica. *Intre* viéti'a economica si *sociale esiste o legatura strensa. Unde se ivescu intrebâri* sociali, acolo *totu-déun'a potemu* conchide, ca *organismulu economicu* sufere si prin urmare *si viéti'a sociale.*

Viéti'a sociale este mis-carea in societate. Miscarea acést'a remane in ecuilibru, pâna cându potentiele ei se afla intr'o armonia perfecta. Conturbandu-se cursulu, miscarea devine centrifugale si viéti'a sociale cade in periculu de a se disolvé intr'unu sîru de contraste nimicitórie. Societatea sufere pentru ca ea este organismulu, alu cârui sânge tiene viéti'a sociale intr'o miscare continua. Aci se naece cu-

data intrebarea, ca care este caus'a caracterulu si modulu prin care se póte curá ból'a din organismu, se nasce **intrebarea sociale**. Intrebarea sociale e dara totu-déun'a intrebarea de **restaurarea armoniei in viéti'a intréga a poporului.**

Din acestu punctu de vedere putemu dice, ca intrebarea acést'a a fostu in tóte tempurile la ordinea dilei, deosebirea e numai in forma, in care s'a manifestatu. Preste istori'a intréga a omenimei se trage cá unu firu rosiu acésta intrebare sociale si in stadiele singuratece se caracterisezа formele diferite ale aparitiunei ei.

Odinióra se cercá resolvirea intrebârei sociale din partea ei juridica si politica, astadi trebuie sa cercâmu deslegarea ei in lumea economica, fiindu ca aici se semte cu deosebire conturbarea armoniei in viéti'a intréga a poporului. A incepe deslegarea acestei intrebâri este problem'a tempului nostru, deplinirea ei e problem'a celui mai de aprópe viitoriu.

Punctulu principalu in intrebarea nóstra sociale e **cestiunea lucratoriloru** si acést'a cu totu dreptulu, pentru ca ori ce se face si se preduce pre terenulu economicu provine din conlucrarea capitalului si a lucrului séu a muncei. Raportulu, in care se afla capitalulu cu lucrulu si amendóue cu economi'a intréga, are influintia esentiale asupr'a stârei viete sociali. Déca o parte se inavutiesce pre contulu celeilalte si déca modulu de producere favoresce pre cea dintâiu, atunci contrastulu potentieloru ce dirigu miscarea esista si intrebarea sociale culminéza intr'acea, ca in ce modu si cari suntu garantiele necesarie spre a asigurá lucrulu seu munc'a si a o scuti de consecuintie rele.

Este problem'a sciintiei de a pregati cunoscinti'a, dara sciinti'a nu trebuie sa fia unilaterale si pusa pre temelii gresite. Economi'a natiunale moderna trebuie sa considere, ca viéti'a economica stà intr'o legatura strensa cu tóte celelalte terenuri ale vietiei si numai prin unu studiu universalu, care ni va mediocí cunoscerea tuturoru factoriloru influintiatori ni va succede ajungerea scopului, care e: **restaurarea armoniei in viéti'a intréga a poporului.**

Pentru a dilucidá cestiunea lucratoriloru voru desvoltá antecedentiele si fasele istorice prin cari au trecutu acésta intrebare sociale de atât'a insemnatate, pâna ce a ajunsu la stadiulu presente.

Diet'a Ungarici.

Budapest'a 31 Iuliu 1874.

Presiedintele B. **Perczel** deschid siedinti'a de adi a Casei representative la 11 óre.

G. **Remete** indrépta câtra ministrulu de financie urmatórea interpelatiune: Are ministrulu scire, ca in ministeriulu seu fungéza unu consiliariu de compturi, care nu cunósce limb'a magiara si comunica cu toti oficialii si cu tóte partidele in limb'a germâna? De are scire cum voiesce dansulu sa justifice acésta neobservare a legei, si respective a o indreptá?

Ad. **Lázár** interpeléza pre ministrulu pentru aperarea tierei, de are scire despre regulamentulu mai nou militariu, care cuprinde dispusetiuni anticonstitutiunali si cum va mediocí ministrulu, cá armat'a honvediloru sa remana crutiata de acestu regulamentu neconstitutiunalu?

Ambe aceste interpelatiuni se transpunu la ministeriele respective.

Iul. **Hallasi** cá siefulu substitutu alu comissiunei verificatórie V substerne raportulu acestei'a asupr'a protocolului de alegere alu deputatului **Baussnern**. Se scie ca acestu protocolu a fostu atacatu fiindu ca erá compusu in limb'a germâna. Comissiunea verificatória susu numita considerandu ca cu privire la limb'a in care au sa se compuna mandatele dietali nu esiste nici o lege, care sa statorésca ce-va positivu si considerandu ca s'au verificatu pâna acum multi deputati pre temeiulu protocóleloru compuse in limb'a germana — trebuí sa dechiare pre deputatulu susu amintitu de verificatu. Totu odata se róga comisiunea, cá camer'a sa ia mesuri câtu mai curendu prin cari sa reguleze acésta afacere definitivu.

Presiedintele dechiara, ca Camer'a va pune la tempulu seu acésta propunere la ordinea dilei. Trecendu terminulu de 30 dile deputatulu **Baussnern** se dechiara de definitivu verificatu.

L. **Szögyéni** presenta propunerea, sa se modifice § 28 din regulamentulu de casa intr'acolo, ca in comisiunea verificatória permanenta se recere, pentru a poté aduce concluse, sa fia de fatia nu 7, ci numai 5 membri, si oratorulu se róga cá propunerea sea sa se pertracteze odata cu propunerea lui L **Kovács**.

Propunerea tiparindu-se se va impartí intre deputati.

Urmandu ordinea dilei Cas'a continua desbaterea asupr'a novelei electorale, incependu la § 97, care cuprinde dispusetiunea contra vatamâriloru unei natiunalitâti. §. 98. infrenéza agitatiunile contra intregitâtiei statului si a violârei constitutiunei; § 99 provede pedéps'a pentru cei ce despretiuescu constitutiunea si regimulu.

Sectiunea II si V substerne la acesti paragrafi unu votu separatu, care propune stergerea de totu a § 99 si schimbarea titlului §§-loru 97 si 98, astfeliu, ca pedepsele din acesti paragrafi se referescu numai la delictele comise in decursulu alegeriloru.

Ministrulu **Szapáry** se róga, cá acesti paragrafi referindu-se la unu singuru obiectu — la dispusetiunile penali contra agitatiuniloru nelegale, contra intregitâtiei tierei, a legiloru si proprietâtiei — sa se pertracteze laolalta.

Dechiarandu-se Cas'a la intrebarea presiedintelui, ca este multiemita cu propunerea acést'a, ministrulu **Szapáry** continua argumentandu, ca dispusetiunile aceste suntu necesarie pentru a pune capetu abusuriloru si agitatiuniloru ce obvinu la alegerile de deputati si oratorulu fiindu convinsu ca § 99 este de prisosu in legea electorale si avendu speranti'a ca se va introduce dispusetiunile acestui paragrafu in codicele penalu, spriginesce votulu separatu.

Ad. **Lázár** pledéza pentru stergerea si a §§-loru 97 si 98, fiindu ca acesti'a restringu libertatea cuventului si nu se potrivescu cu legea electorale.

C. **Tisza** este convinsu, ca paragrafii in cestiune nu marginescu libertatea cuventului, ci infrenéza numai abusulu ce se face cu cuventârile, si acést'a e neaperatu de lipsa pentru esistinti'a statului.

E. **Simonyi** se silesce a dovedi, ca paragrafii in cestiune nu suntu de lipsa, ba chiaru netrebnici si spriginesce propunerea lui Lázár.

E. **Trauschenfels** dovedesce, ca acesti paragrafi suntu indreptati contra natiunalitâtiloru nemagiare — luându-le acestor'a si posibilitatea de a-si aperá drepturile municipale; de aceea se alaturéza la propunerea lui Lázar.

I. **Paczolay** apera testulu primitu de ministrulu **Szapáry**.

Eug **Popoviciu**, presentandu-se cá deputatu natiunalu fatia de reflessiunile lui Trauschenfels sustiene, ca dispusetiunile paragrafului in cestiune nu potu fi indreptate curatu numai contra natiunalitâtiloru, ci ele servescu chiaru spre aperarea acelor'a, de aceea oratorulu le primesce.

Punendu-se la votu §§ fii 97 si 98, se primescu conformu testului originalu in legatura cu votulu separatu, iéra § 99 se sterge cu totulu.

§§ 100—105 se primescu cu unele modificatiuni neinsemnate. § 106 se primesce cu o modificare mica facuta de Nehrebeczky; §§ 108 si 109 se primescu cu o modificatiune propusa prin unu votu separatu.

A. **Molnár** doresce, ca dupa § 110 sa se adauga unu § nou de cuprinsulu la acest'a: In acele pârti ale tierei unde s'a aplicatu art. II din legea transilvana dela 1848, acolo pâna la regularea cercuriloru electorali prin legislativ'a tierei, comitetulu centralu sa póta esmite pentru unu cercu electoralu — dupa cum va fi de lipsa — si mai multe comisiuni conscriitórie.

C. **Tisza** doresce sa se estinda acésta dispusetiune facultativa preste tiér'a intréga.

Ministrulu I. **Szapáry** propune cá § propusu de Molnár sa se referésca numai la pregatirea primei liste electorali.

Se primesce propunerea lui Molnár cu adausulu propusu de ministru si cu celu propusu de Tisza.

§ 111 statoresce ca Oradea-mare cu suburbiele sele ce stau acum sub un'a jurisdictiune autonoma sa tramitia numai unu deputatu, comitatulu Crasn'a doi deputati, iéra comitatulu Solnocului mediu cu cetatea Zeleku trei ablegati la dieta.

A. **Tavaszi** propune stergerea acestui paragrafu, pentru ca la tómna trebuie sa se aduca o lege nóua in privinti'a cercuriloru electorali, conformu proiectului de resolutiune acceptatu dejá.

Ministrulu **Szapáry** spriginesce propunerea lui Tavaszi.

Dupa o discusiune lunga se primesce propunerea lui Tavaszi.

§ 112—120 se primescu fâra nici o modificatiune.

Szeniczey propune in numele comisiunei centrale urmatoriulu proiectu de resolutiune: Guvernulu sa se indrumeze cá sa substérna inca in acésta sesiune unu proiectu de lege, pentru regularea procedurei Curiei regale in caus'a verificârei dreptului electoralu.

Acésta propunere se respinge si dupa aceste enuncie presiedintele intre aplause sgomotóse ca desbaterea asupr'a novelei electorale este resolvita in genere si in detaiu. Pre siedinti'a urmatória se anuncie cetirea novelei si desbaterea modificârei regulamentului de casa si siedinti'a de adi se inchide la 2 óre.

Brasiovu in 24 Augustu 1874.

Credu a nu abusá de indulgintia on. Redactiuni cerendu a se dá locu urmatóreloru orduri, prin cari a-si voi a atrage atentiunea on. dd. invetiatori asupr'a „deprinderiloru gimnastice“, cari dorere, in scólele nóstre preste totu suntu fórte neglese, iéra si unde s'au facutu acelea deprinderi, — din causa ca invetiatorii nostri au avutu prea putiena ocasione a se esercitá si initiá in acésta directiune — au fostu conduse fâra nici unu sistemu; asiá incâtu din partea poporului, si chiaru si a tinerimei scolarie astu-feliu de deprinderi suntu privite mai multu numai cá o distragere, carea nu are nici

---

FOISIÓRA.

O privire scurta asupr'a Metropoliei nóstre române ort. din Transilvani'a, dela urdirea acelei'a pâna in tempulu de astadi.

(Fine.)

Dupa atâtea petitiuni si polemii, urmà apoi resolutiunea imp. 27 Sept. 1860 prin carea imperatulu se dechiarà a nu fi neplecatu infiintiârei unei metropolii gr. or. Acést'a este cea dintâiu resolutiune favorabile in ast'a privintia, au adausu inse, ca deslegarea legamentului ierarchicu de pâna acum, enunciatu prin decisiunile din 30 Sept. si 9 Oct. 1783 se póte realisá numai pre bas'a opiniunei unui sinodu regulariu, din care motivu eppulu Siagun'a si conchiemà in 3 Oct. 1860 Nr. cons. 858 sinodulu diecesanu la Sabiiu, si acest'a este alu 2 sinodu dela celu din 1850. Acestu sinodu acum, indreptà unu recursu in cestiunea restaurârei metropoliei la imperatulu.

In 24 Febr. 1862 sub conducerea eppului baronu Siagun'a merse o deputatiune la imperatulu, totu in cestiunea restaurârei metropoliei, carea a fostu un'a dintre deputatiunile cele mai numeróse din tóte trei diecesele (vedi „V. M.“ pag. 226 depotatii cu numele loru).

La an. 1864 in 22 Maiu se tienù alu 3 sinodu diecesanu, unde intre alte afaceri bis. se desbatù de nou cestiunea metropoliei. In anulu acel'a se tienù si congresulu serbescu in Carlovitiu pentru alegerea de metropolitu, in 1 Augustu, la care participara si deputati din Ardélu, Banatu si Ungari'a, inse numai intru câtu privea restaurarea metropoliei nóstre române ortodocse.

Astu-feliu, cu acésta ocasiune se tienù unu sinodu eppescu, la care participà si eppulu bar. Siagun'a, unde se luà la desbatere si cestiunea metropoliei române, la demandarea regimului imperialu, decidiendu-se totu odata reinfiintiarea metropoliei rom. ort. in Ardélu, care operatu sinodale se substernù regimului spre decisiune. Multi chiaru si dintre fii natiunei române umblau acum sa impedece realisarea acestei dorintie mari si sânte a romániloru ortodocsi. Celu mai mare contrariu alu restaurârei vechei nónóstre metropolii au fostu inse metropolitulu serbescu Raiacici. —

Lauda lui Ddieu inse, si barbatiloru natiunei si ai bisericei nóstre, câci in urm'a atâtoru lupte, imperatulu prin resolutiunea sa dto 21 Dec. 1864 incuviintià desele cereri pentru infiintiarea unei metropolii, danumindu totu odata pre eppulu baronu Siagun'a, de Archieppu si Metropolitu, cea ce au causatu o bucuria nespusa pentru toti românii binevoitori din imperiulu Austriei „resp. Austro-Ungari'a.“

Acum se mai asteptá si despartîrea faptica de câtra serbi, ceea ce inca se realisà prin resolutiunea imp. din 6 Iuliu 1865, deslegându-se si acésta afacere finalminte, formându-se diecesele din Banatu si Ungari'a.

In an. 1868 se in'articulà metropoli'a nóstra, in urm'a cârei'a si urmà primulu congresu nat. bis. alu restauratei metropolii a Tranniei constatatoriu din fii intregei provincii metr. pentru regularea tuturoru afaceriloru nóstre bisericesci, scolarie si fundatiunale, carele se conchiamà pre 16 Sept. 1868 in Sabiiu, si se deschise prin cuventarea cea fórte memorabile a metropolitului presiedinte (vedi „V. M“ pag. 338 cuventarea in totu cuprinsulu ei), in care congresu se puse intre alte afaceri momentóse, basea cea mai solida constitutiunei nóstre bisericesci prin „Statutulu organicu“ sanctionatu prin resolutiunea imp. din 28 Maiu 1869. De aici incolo apoi urmara tienerea sinódeloru si congreseloru nóstre nationale bisericesci pre calea cea legale constitutionala bisericésca, precum amu vediutu si vedemu in tóte dilele. —

Anulu 1873 si anume diu'a de 16 Iuniu aduce unu evenementu fórte tristu in istori'a nóstra bis. Biseric'a rom. ort. precum si natiunea rom. intréga se imbracase in vestminte de jale, câci in acelu anu si dî repausà in domnulu marele Archipastoriu Escelenti'a Sea P. Archieppu si metropolitu **Andreiu B. de Siagun'a**, in urm'a atâtoru ostenele si invingeri glorióse pentru biserica si natiune, a-le cârui merite in decursu de 27 de ani, de cându vení in Ardélu, le va poté in registrá numai o istoria drépta la tempulu seu, cu de ameruntulu, atâtu din punctu de vedere bisericescu câtu si din punctu de vedere politico-natiunalu.

In tómn'a anului de trista aducere aminte 1873, trei luni dupa repausarea marelui **Andreiu** se convocà congresulu nostru nat. bis. in Sabiiu pentru alegerea de nou metropolitu, carele se alese in persón'a Esc. Sele P. Archieppu si metr. **Procopiu Ivacicoviciu**, carele iérasi durere, ca nu impliní anulu in scaunulu metr. alu Ardélului, si in anulu acest'a, alesu de congresulu serbescu de Metropolitu alu serbiloru — parasí archidieces'a româna. —

Acum iéra se afla archidieces'a nóstra in stare veduvita. N. D. M.

unu efectu sî nu úrmaresce nici unu scopu salutariu.

Déca voimu cá scól'a sa devina la culmea missiunei sele, sa devina unu institutu, in care elevulu sa-si capete o desvoltare omnilaterala spre a poté deveni cu tempulu cetatiénu cu fortia sî taria fisica, intelectuala sî morala, sî déca voimu cá tinerimea scolara sa nu decada in letargia sî moliciune precum sî in pecatele ce urmédia dintr'acestea, cá sa nu devina nisce schelete care vegetéza numai, nesimtindu-se in stare a face mai multu decâtu a se taraí cu cartea in mâna dintr'unu locu intr'altulu, sî déca nu voimu cá in tinerimea nóstra scolara sa se crésca nesce efeminati cari sa se téma sî sa se simta in totu loculu sî in totu tempulu influintiati sî espusi periculului de a fi atacati de diferite morburi; atunci credu ca ori-cine va vedé si cunósce, ca este o necesitate imperativa a se pune sî in scóla mai multa ingrigire pentru starea sanitara a eleviloru, sî sa nu ignorâmu a face cunoscutu eleviloru feliuritele medilóce igienice ce tientescu la tienerea corpului in stare normala, intre cari la scolari deprinderile gimnastice ocupa loculu primu sî acést'a cu atâtu mai vertosu, câci intielesulu proverbiului „mens sana in corpore sano“ este sî astadi inca unu adeveru necombatutu.

Infiintiarea unui cursu de gimnastica la Brasiovu, carele au duratu dela 15 Iuliu pâna in 23 Augustu, a. c. la care au participatu la vre-o 50 de invetiatori fâra deosebire de confessiune sî natiunalitate — majoritatea au fostu români — servesce spre onóre inspectoratului reg. scol. din fundulu regescu, pentru ca in interesulu tinerimei scolarie au esoperatu dela inaltulu regimu sustienerea unui atare cursu, solvindu-se resp. invetiatori insinuati diurne de 60 xr. v. a.

Invetiatorii, cari au participatu la acelu cursu de gimnastica, déca s'au folositu de ocasiunea data, voru puté cu inlesnire sa satisfaca detorintiei loru sî in acésta privintia, sî voru fi in stare a tiené cu elevii loru celu pitienu deprinderi regulate in „esercitiile libere“ sî unele mai usióre chiaru si la aparatele de gimnastica; deci s'aru recere cu totu dreptulu, cá vre-unulu carele si-au facutu insemnâriile de lipsa, sî are in manuscrisu tóte cele dictate din partea prof. A. Rheindt, ingrigindu pentru bun'a ordinare sî esplicare a acelor'a sa le publice, cá astu-felu sa fia posibilu sî altoru invetiatori, cari n'au participatu la unu atare cursu sa introduca deprinderile gimnastice in scóla, ajutandu-se fia-carele pre lânga acestea sî de „manualulu de gimnastica edatu in Bucuresci din partea D. G. Moceanu“ carele se póte procurá cu inlesnire prin medilocirea librariloru din patria.

„Unu invetiatoriu.“

Sighisiór'a 21 Aug. st. v. 1874.

Enararea unoru evenimente neasteptate in caus'a scólei nóstre confes. gr. or. din Ferihazu, protopresbiteratulu tractului Sighisiórei, me necesitédia a ve rogá cu tóta onestitatea prea on. dle redactore alu ló'ei „Tel. Rom.“ cá sa primiti spre publicare urmatórele:

Inspectorele regescu de scóle dlu Szeremley Lajós din Elisabetopole prin emisulu seu de dto 30 Aug. Nr. 637 c. s'a adresatu câtra preotii din Ferihazu cá acesti'a dimpreuna cu poporulu sa se invoiésca la infiintiarea scólei comunale; séu apoi a o aduce pre cea confesiunale la starea acea, cá sa fia intru tóte corespundietória prescriptiuniloru legei, — cu tóte ca scól'a din cestiune cu invetiamentulu a fostu sî este un'a dintre cele mai eminente intre scólele din protopresbiteratulu Sighisiórei.

Parochulu localu precum sî pâna ací, asiá sî cu acésta ocasiune a nesuitu in caus'a acést'a momentuósa la inviatiunea inspectorelui districtuale confesiunalu, m'a lu a rogatu a esmite la siedinti'a sinodului parochiale, convocatu pre 20 Aug. st. v. pre subscrisulu cá plenipotentiatu.

Tóte acestea s'au eleptuitu, presentandu-me in diu'a susu dîs'a la 8 óre a. m. in scól'a de acolo unde sinodulu parochiale erá adunatu, amu deschisu siedinti'a, s'a cetitu emisulu inspect. reg. susu citatu, amu aretatu sinodului dupa potintia momentuositatea obiectului, le-amu facutu deosebirea receruta intre scól'a conf. sî cea comunala, in urm'a câror'a s'a staveritu urmatoriulu conclusu: ca nu voru lasá pâna la mórte scól'a loru conf., sî ce privescu defectele ici, colea de putiena insemnatate voru cautá din tempu in tempu a le delaturá sî ce le lipsesce, precum gradina de pomaritu sî gimnastic'a a le castigá.

In medilocul desbateriloru intrá in casa infuriatu judele comunale Zacharia Ioanoviciu, clericu sî gimnasistu absolutu, pre care lu amu poftitu sa sî ocupe locu dara ce sa vedi ?! cá unu rabiatu cu baterea bastraului in padimentulu scólei m'a intrebatu, ca de ce nu mi-amu luatu concesiune dela dumnialui cându amu intratu in satu, — sî ca fâra concesiunea judiloru comunali nu póte sa se adune poporulu pentru nici o causa bisericésca séu scolara ??

Ací sa servésca p. t. publicul i cetitoriu spre chiarificare, ca susu numitulu jude este sî a fostu pentru scól'a comunale, câci sciindu densulu mai intâiu de emisulu susu citatu, a adunatu poporulu in calitate de jude la cas'a sea, unde a intrebuintiatu tóte medilócele, ba injuraturi asupr'a bietului poporu, care cunoscendu-lu cine este sî cu ce intentiune face acést'a, lu a parasitu, iéra in diu'a precedenta tragea de pre ulitiu cu forti'a pre unii sî pre altii, pentru de a se subscrie pentru scól'a comunale.

La interpelatiunea sea de susu contr'a mea i-amu respunsu, ca statutulu organicu nici decâtu nu este de parerea dlui, m'a chiaru in contr'a-i in urm'a acestor'a a parasitu scól'a cu cuvintele: „ca te voiu invetiá“ !!? sî ce sa vedi ?! in tempu scurtu sosescu doi gendarmi din Sighisiór'a cu judele respectivu dimpreuna in scóla cându eramu chiaru pre la finea obiectului, cá sa me duca, vedi Dómne, — pentru crim'a facuta intre arme pâna la Sghisiór'a, firesce la intunerecu sî umbra cá pre unu delicuentu — ?! Gendarmiloru le amu aretatu inse ca ce s'au pertractatu, intre cari doi membrii ai sinodului me aperau prin cuvinte cá se nu fiu atacatu, fura inse in modu brutalu palmuiti de unu gendarmu.

Dupa acést'a judele a demandatu gendarmiloru a disolve siedinti'a, ceea ce s'au sî efeptuitu, luându gendarmii pre doi individi din casele loru, iéra la demandarea acestui'a, sî i-au dusu cá pre nisce prisonieri la cas'a judelui, unde fura sfatuiti a se subscrie pentru scól'a comunale, cari inse nici decâtu nevrendu a o face acést'a, fura eliberati.

Och! vai sî amaru de tine bietu poporu, cându ai unu astu-feliu de jude, care cu nimicirea scólei tale confesiunale voiesce prin ajutoriu de gendarmi a infiintiá scól'a comunale dara amaru sî de trei ori vai de unu astu-feliu de jude cu unu astu-feliu de caracteru sî care cu astu-feliu de proceduri voiesce a aduce pre bietulu poporu românu dela intunerecu la lumina!

Pre lânga tóte acestea vedé-va respectivulu, ca celu ce va se strice cas'a lui Ddieu, care suntemu noi ómenii, stricálu-va pre acel'a Ddieu, câci se incumeta a vinde sânge nevinovatu pentru de a satisface intereseloru sele spurcate!!

Prea onorate dle red.! repetiendu-mi rogarea de mai susu cu acea incunosciintiare, ca despre faptele acestea s'a facutu pasii necesari la inspectoratulu regescu, sî cu deosebire prea ven. cons. archid. cá senatu scolariu, de unde se astépta fâra amenare, cá prea ven. acel'a-si sa se indure prea gratiosu a aretá oficiosu judecatorieloru competente aceste fapte scandalóse, sî a cere satisfactiunea necesaria.

Alu prea onoratu d-vóstre stimatoriu

Demetriu V. Moldovanu
preotu-cooperatoru sî invetiatoriu primariu in Sighisiór'a.

Din Treiscaune.

In nr. 56 alu „Tel. Rom.“ cu dtulu lun'a lui Iuliu 1874 a aparutu o descriere statistica, despre referintiele poporului românu din trei scaune, atâtu bisericesci sî scolare, câtu si politice. In adeveru adunarea acestoru date este unu meritu pentru dlu X. cu atâtu mai vertosu, ca voiesce sa se arete ca a strabatutu in tóte referintiele poporului din trei scaune sî ca a aflatu calea mantuirei.

Nu amu insa sa obiectionezu nimicu ca câtu aru fi de mare ori de micu nrulu locuitoriloru români sî in ce stare aru fi elu in trei scaune, câci ori de 'lu voiu marí, ori micsiorá séu de-i voiu dá alta colóre pre harthia, totu nu folosesce nimicu.

Dlu X. voiesce insa a se aretá sincerु in descrierea sea sî ca se intereséza de sórtea poporului — póte sa-lu sî créda cei carii l'a inspiratu — eu insa nu credu vorbeloru, ci fapteloru. Dice adeca, ca românii din trei scaune, cari aru puté promová caus'a poporului suntu indiferenti. Rogu insa sa-mi spuna d-lu X ca: cine suntu cei cari potu promová caus'a poporului? Vrendu nevrendu trebue sa-mi concéda ca porochii locali sî unu numeru tare restrinsu de laici.

Dara d-le X. aci esti prea aspru pentru ca: intréba in ori sî ce comuna, pre ori sî cine, ca ce faceti cu scól'a? sî tî se va respunde, ca cu scól'a totu numai preotulu 'sî bate capulu numai elu ingrijeste de ea, mereu ne totu spune de ea etc. — sî déca nu-mi credi, binevoiesce a cercetá cu deameruntulu cându s'a ridicatu vre-o biserica séu vre-o scóla, cine a fostu servitoriu fâra de argintu? óre nu preotulu? óre nu-'sî negliga elu tóte afacerile lui umblându diu'a nóptea in drépt'a sî in stâng'a sî participându la tóte greutâtile cu fapt'a sî cu cuventulu in mesura cu multu mai mare decâtu locuitorii comunei? astadi cându suntu ridicate si este de lipsa vre-o reparatiune, cine procura materialulu trebuinciosu? Totu indiferintii de preoti! si si alte neplaceri, ce-le are sa le intempine preotulu in fia-care dî cu poporulu pentru invetiamentu — cele ce aci nu se potu aduce inainte — pâna atunci nu le credi pâna nu vei intrá in vi'a d lui sa vedi câta diferintia este intre teoria sî pracsa! sî care este resplat'a pentru lucru!

Apoi pucini laici inteligenti, binevoiesce a cautá prin protocólele bisericesci sî scolare sî vei vedé ca iéra nu-su indiferinti, câci si ei au contribuitu dupa puteri la infiintiarea fonduriloru, cari astadi s'au maritu destulu de bine (in 7 comune suntu la 7 mii fl. v. a.) fatia cu alte pârti locuite numai de români. Si inca un'a. Aceea indiferentismu este cându fondurile se impartu la inteligenti si honoratiori cu câte 15—25% sî apoi ei le impartu altor'a cu câte 8—10%? eu credu ca nu dle X! cu astfelu de corespondintie nu ajuti causei poporului, ci mai multu strici, câci disgusti pre cei carii in adeveru promovéza caus'a poporului!

Acestea le ai atinsu in generalu. Vini apoi la comune singuratice sî te vaieri ca câtu da indaratu si slabu e simtiulu nationalu in Cernatulu inferioru. 'Ti marturisescu dle X. ca déca simtiulu nationalu in tóte comunele nóstre unde românii nu-su magiarisati aru fi asiá de inflacaratu cá in C. inf., noi amu face minuni. Déca simtiulu nationalu aru fi decadiutu in C. inf. nu si-aru fi ridicatu biserica de pétra, nu si-aru fi indiestrat'o cu odórele bisericesci, nu aru fi datu atâtea dîle de lucru ómenii, cei ce stringu mereu, nu aru fi facutu repartitiune nóua cá sa-sî cladésca scóla corespundietória legiloru. Acestea suntu fapte ce marturisescu contrariulu celoru dise de d-ta. In caus'a casatorieloru miste, dau intaietate parochului din C. inf. câci ori câtu de mare politicu te gerezi a fi — prudentia si circumspectiune 'ti lipsesce, de óre-ce trebuie cunoscute referintiele locali mai bine. Dara sî acestea despre C. inf. totu pentru a promová caus'a poporului!

Nu te poti insa retienea cá sa nu provoci sî spiritulu de casta — unde dîci ca feciorii de preoti se facu preoti ai economiloru economi — deci aci nu ai de locu cunosciintia de causa. Óre unu X. nu a fostu fiu de economu si in primavér'a acést'a s'a facutu preotu in Brelicu? Apoi in biseric'a nóstra nici nu póte fi vorba de casta, câci acést'a nu esista; déca insa suntu sî fii de preoti, carii iéra-si se facu preoti, acestea ajungu numai prin meritele loru dovedite cu ocasiunea concursului dara de preferintia aci nu póte fi vorba, ba suntu casuri unde a fostu din contra, si déca sci d-ta altufeliu, spune. Cá sa patezi pre cei carii potu promová caus'a poporului mai tare dici ca in Breticu nu a fostu nici cându inteligintia, fiindu-ca nu a fostu cine sa indemne a 'si dá copii la scoli mai inalte. Si eu dicu ca nu suntu filosofi si advocati, dara economi (mocani) cu clasa gimnasiale suntu binisiori si inca cu o parte din ei, preotulu s'a dusu la Brasiovu si ia asiediatu la scóla, — sa-i sustiena densulu apoi la scóla, credu ca nici d-ta nu o ai fi pretinsu. Intorsi dela scóla acesti tineri se si silescu a promová caus'a poporului pre câtu i iérta referintiele familiari si cauta a pasi cu esemple bune cá sa intarésca dragostea intru poporu, dara nu precum faci d-tá, a inegrí, intrigá contr'a celoru ce promovéza caus'a poporului, a aruncá sementi'a discordiei si a impedecá ori ce progresu. De ai fi d-ta d le X. totu asiá de bunu promovatoriu de caus'a poporului, dupa cum te tale capulu in calumniari sî intrigí, apoi a-i platí multu! Póte ca aceste insusîri tî-le ascrii inteligintiei d-tale si zelului de a inaintá caus'a poporului — dara de câtu o asiá inteligintia, mai bine lipsa — câci d-tale tî e rusine a convení cu români de ai d-le, ci mai bucurosu cu fanaticii de unguri dupa cum i caracterisezi d-ta, — si totusi dici ca reulu trebuie recunoscutu — da sa-lu recunóscemu — dara puneti si d-ta binele ce l'ai facutu pentru poporu in cumpena si pune si alu celoru pre carii i inegresci si marturisesce adeverulu ce l'ai scrisu! Nu e destulu numai a dice d-le X. D-ta inca ai putea ajutá multu! — dara cauti mese intinse si la greu te dai la o parte. Cei pre carii i inegresci au ajutatu si cu bratiulu si cu pung'a, dara d-ta?!

Vorbesci de certe si desbinâri. Dara sa nu aruncâmu vorbe in ventu! Spune adeverulu ca: cine provóca desbinârile? spre ce scopu le provóca? de ce midilóce se folosescu ómenii? nu te sfií de numele celoru ce suntu caus'a reului in Breticu — si atunci voiu fi mândru ca stau fatia cu unu adversaru onestu. Atunci me miru si eu ca se afla si astfeliu de ómeni inselati de a calumniá, carii vedu in esamenu mai pucini copii de câti au fostu. Dara acestea le-ai scrisu in urm'a sfaturiloru consilioriloru d-tale, cari se paru a-si fi luatu de devisa: Si nequeo superos acheronta movebo. Sa-ti fia de bine si d-tale si d-loru. Numai alta data cercetéza ca cine nu a implinitu ordinatiunile consistoriali. Preotimea? Ea a datu listele de lenevire si mai multu nu a potutu face, câci nu are esecutiv'a si politic'a nu i-a datu mâna de ajutoriu. S'a intemplatu insa zalogiri, dara a estea s'au facutu prin comune, pentru ca românii nu au voitu a dá dile de lucru la radicarea scóleloru comunali, si intrevenindu diregatoriile nóstre biserisesci pre bas'a legei scolarie, ei a disu, ca conclusulu de a dá dile de lucru la scóla, l'a adusu pre bas'a legei comunale, si astfeliu ne protestându românii pâna la terminulu prescrisu de lege, ei suntu datori a implini conclusulu adusu. Mai vine apoi si impregiurarea aceea de insemnatate in trei scaune, ca sunta ómeni, carii umbla din resputeri de a face pre ómeni sa declare scolile comunali, apoi poftesce d-le X intr'o astfeliu de comuna de maresce fondurile scolari din pedepse, sa vedemu unde vei iesí.

Afirmu ca fondurile nu se administréza regulatu. De-si sum novitiu in trei scaune dara sciu, ca se impartu cu inscrisuri si politie pre lânga doi caventi. Póte ca pretindi a se dá pre lânga estrase din cârtile funduare? Déca aru fi acést'a apoi fi siguru ca fondurile nóstre pucine

interese aru aduce, câci pentru 20—50 fl. nimenea nu-si face spese, cu atâtu mai vertosu câci fondurile se impartu dupa cum amu disu totu la frontasi numai cá sa le marésca, dara nu pentru ca au lipsa de ajutoriu.

Pâna la alta ocasiune aru fi bine d-le X déca esti din clas'a celoru ce potu promová caus'a poporului sa puni si d-ta umerulu, iéra sa nu puni tóta greutatea in spatele altor'a si d-ta nici cu degetulu nu o atingi, câci sa sci d ta ca inegrindu pre altii te inegresci si pre d-tá, cu atâtu mai vertosu, câci altii si-au facutu datoria, iéra d-ta póte ca ai facutu mai pucinu de câtu cei pre carii i inegresci. Y.

Varietâti.

*** Potretulu Escel. Sele repausatului Archiepiscopu si Metropolitu **Andreiu** Baronu de **Siagun'a**, litografatu si bine nimeritu se afla de vendiare la librari'a de aici Michaelis, si la artistulu Schiewert. Costa unu esemplariu 1 fl. v. a., pre harthia chinesésca.

*** (Espusetiune de producte.) „Asociatiunea economica" din comitatulu cetatiei de balta va tiené la cas'a comitatului o espusetiune de frupte, despre care inpartasîmu urmatóriele detaiuri:

A) Dispositiuni generali.

Espusetiunea va premiá: cereale, sementia de nutretiu, frupte pastaióse si póme; va clasificá vinurile.

Objectele ce se voru clasificá de escelinte si asemenea si vinurile se voru transportá prin medilocirea si pre spesele asociatiunei la espositiunea adunarei „a III a economiloru" ce se va tiené la Dev'a. Cei ce espunu póme si struguri suntu detori, de voru vrea sa arete productele loru si la espositiunea din Dev'a, a presentá inca in 28 Septembre, celu pucinu atâte bucâti, respective atâti struguri, cu câti s'au insinuatu la espusetiune.

Espusetiunea se incepe in 25 Sept. la 10 óre a. c. si tiene in 26 Sept. pâna la 12 óre, cându apoi se voru face censurârile si imparti primiele.

Objectele ce se voru espune trebuie sa se tramitia in 24 Sept. la comit. arangiatoriu, insemnându espunetoriulu pre ele precisu, ca doresce sa le presenteze si la Deva si ca reclamá-le va séu nu?

Objectele cari nu voru fi insemnate se voru licitá in favorulu asociatiunei.

La clasificârile (fructeloru) decide pretiulu generalu.

In 26 Sept. dupa amédi se voru licitá obiectele donate séu lasate pre sém'a asociatiunei.

Biletulu de intrare la espositiune costa 10 cr.

B) Dispositiuni speciali.

Clas'a I a espositiunei: Frupte de câmpu, din cari suntu de a se tramite 9 cupe mici. 1 grâne farinóse precum: a) grâu curatu, premiulu intâiu 4 #, alu doilea 1 #; b) secara, premiulu intâiu 1 # si alu doilea 2 fl. v. a. c) Orzu unu premiu cu 2 fl. d) Ovesu unu premiu cu 2 fl. e) Cucuruzu (porumbu) premiulu intâiu 1 # si alu doilea 2 fl. v. a. 2) Pastaióse: a) fasole unu premiu cu 1 fl. v. a. b) mazare unu premiu cu 1 fl; c) linte unu premiu cu 1 fl. 3. Sementia de nutretiu (din cari sa se tramitia 6 punti) a) trifoiu unu premiu cu 1 # b) lucerna unu premiu cu 1 #; c) mazariche unu premiu cu 2 fl. v. a.

Clas'a II: Legumi (din fia-care soiu celu pucinu 10 bucati.) Varz'a, caralabe, cartefiolu, morcovi, petringei, piparca, dóue soiuri de cépa si o gramada de picioce (cartofi) au premiulu intâiu cu 1 # si alu doilea cu 2 fl. v. a.

Clas'a III: Póme (din tóte soiurile câte 5 bucati) a) Pentru o gramada de cele mai frumóse mere si pere e premiulu intâiu 2 #, alu doilea o medaila de bronzu si alu treilea 2 fl. v. a. b) Struguri (celu pu-tienu 10 bucati din fia care soiu.) Pentru 10 soiuri din cele mai bune e premiulu intâiu 2 # alu doilea 1 # si alu treilea 2 fl;

Clas'a IV: Vinulu (din fia care soiu sa se tramitia o plosca de 1½ copu. 1) Pentru vinurile usioru mestecate cari voru contiené spirtu pâna la 10% se da diploma de recunoscintia de rangulu 1, 2 si 3. 2) Pentru vinuri mai grele cari contienu mai multu de 10% spirtu, diploma de rangulu 1, 2 si 3. — 3) Pentru vinuri de specialitate diploma de lauda de rangulu I, II, III si IV. 4. Pentru vinurile rosii diploma de recunoscintia rangulu I si II, 5. Pentru vinu verguru (revacu) diploma de recunoscintia, rangulu I. II.

Pentru transportarea a 2—3 ploste dintre vinurile eminente la espositiunea din Dev'a se va ingrigí asociatiunea.

Datulu: Din siedinti'a comitetului arangiatoriu „a asociatiunei economice din comitatulu cetatiei de balta" tienuta la 2 Augustu 1874 D. S. Marton.

Iosifu Potsa
vicepresied.
Siandru Kispál.
not.

Raportu comerciale.

Sabiiu 4 Septembre n. Grâu 5 fl. 33 xr. frumosu, 5 fl. — xr. mestecatu, 4 fl. 67 xr. cualit. infer.; secar'a 3 fl. 40 xr. pâna 3 fl. —; — orzu fl. 3; ovesu 1 fl. 53 pâna 1 fl. 27 xr.; cucuruzu (porumbu) 4 fl. — xr.; cartofi 1 fl. 60 xr. galét'a austriaca.

Cânep'a — fl. maj'a.

Lintea 6 fl — xr.; mazarea 6 fl. 67 xr., Fasolea 6 fl. — xr.

Fenu legatu — fl. 60, nelegatu — fl. 60 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr, maj'a.

Lemne de focu 8—9 fl. stang. austr.

Carnea de vita 18—20 cr. p., de porcu 28 xr. Unsórea 79 xr. pâna la 1 fl. 20 cup'a.

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru invetiatoresci in clas'a I si a II la scól'a conf. gr. or. din Lancramu, protopr. Sabesiulu s. se escrie concursu pâna in 22 Septembre a. c. st. v.

Emolumentele suntu: Léf'a anuale pentru invetiatoriulu de clas'a I 150 fl. v. a. — pentru invetiatoriulu de clas'a a II 300 fl. v. a. din cas'a alodiale. —

Doritorii de a ocupá aceste posturi, au a-si asterne suplicele loru instruate in sensulu „statut. org." pâna la terminulu susu disu, câtra scaunulu protopr. gr. or. in Sabesiulu sas.

Lancramu in 18 Aug. 1874.

In contielegere cu concernintele protopres.

(1—3) Comitetulu parochialu.

Nr. 205/Sc. — 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din Ded'a — pentru carea s'a mai escrisu concursu in Nr. 36 si 37 „Tel. Rom." si la carea n'a concuratu nimenea — se esrie de nou concursu cu terminulu pâna in 13 Septembre a. c. prelânga urmatórele emolumente:

250 fl. v a. in bani — in 4 rate anticipative din cas'a comunale,

cuartiru liberu cu lemne de incalditu, si

o gradinitia de legume in marime de 80□ lânga scóla.

Cei-ce doresc a ocupá acésta statiune sa-si astérna subscrisului cererile instruite in sensulu „stat. org."

Inspectoratulu scol. confes. gr. or. alu tractului Turd'a superióra.

Rip'a de josu in 15 Aug. 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Vasilie Popoviciu
(1—3) inspect. scol. district.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a confesionala gr. or. din Vidr'a de susu protopresbiteratulu Zlathna de susu, se deschide prin acést'a concursu.

Salariulu impreunatu cu acestu postu este 200 fl. v. a. cuartiru si lemne pentru incalditu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si tramite petitiunile loru instruate in sensulu „statut. org." § 13 pâna in 20 Sept. a c. la scaunulu protopresbiteralu in Campeni.

Vidr'a de susu 15 Aug. 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Patiti'a,
(1—3) protopopu.

Concursu.

La scól'a româna gr. orientala din Avrigu suntu de a se ocupá trei statiuni de invetiatori: un'a cu salariu de 300 fl., alt'a cu salariu de 200 fl. si alt'a cu salariu de 150 fl. Doi din invetiatori voru potea avé locuintia in edificiulu scólei.

Concurentii au sa produca atestatu despre studiile ce au facutu si cu deosebire atestatu de cualificatiune; cei ce voru avé si atestate de pedagogia séu teologie, voru fi preferiti.

Documentele suntu de a se adresá pâna la 1 Septembre cal. vechiu a. c. la subsemnatulu.

Sabiiu 20 Aug. 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

I. Popescu
prot. si insp. district.
(1—3) de scóle.

Ad. Nr. com. p. 6—1874.

Concursu.

La scól'a capitala gr. or. din Saliste se escrie concursu pentru unu invetiatoriu sub urmatórele conditiuni:

a) Léf'a anuala va fi 300 fl. v. a.

b) Concurintele sa fia de religi'a gr. or.

c) Sa dovedésca, ca a percursu 4 clase gim. si pedagogi'a. —

d) Sa scie bine cântarile bisericesci. —

e) Acei'a, carii voru atestá, ca posedu o praxa de invetiatoriu de celu putienu 4—5 ani cu succesu bunu se voru admite la acestu postu si fâra considerare la p. c. —

f) Terminulu concursului se defige pâna la 30 Augustu cal. vechiu. —

Petentii sa-si indrepte petitiunile loru de a dreptulu la presidiulu comit. par. in Saliste. —

Saliste in 6 Augustu 1874.

In intielegere cu parintele ppu Ioanu Hani'a cá Inspectoru tractualu de scóle. — Comitetulu
(3—3) parochialu gr. or.

Concursu.

Pentru deplinirea statiuniloru invetiatoresci la scólele gr. or. din urmatórele comune, tiitórie de ppiatulu Mercurei, se deschide concursu cu terminulu — 14 Septembre a. c. st. v. —

1. Poian'a — a trei'a nou infiintiata statiune cu salariu de 300 fl. v. a.

2. Rodu — a dóu'a nou infiintiata statiune cu salariu de 300 fl. v. a.

3. Apoldulu inf. — dóua cu câte 200 fl. v. a.

4. Reciu — un'a cu 200 fl. v. a. séu in naturalii 1 urna de mustu, 8 cupe grâu si 8 cupe cucuruzu. —

5. Dobârc'a, un'a cu 150 fl. v. a. —

Doritorii de a ocupá vr'un'a din prementionatele statiuni 'si voru adresá recursele, instruite conformu dispositiuniloru Stat: org:, subsemnatului pâna la terminulu indicatu. —

Mercurea 10 Augustu 1874.

In contielegere cu respectivele comitete paroch:

I. Drocu
(2—3) Adm. prot.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu cl. I dela scól'a confessiunale gr. or. din opidulu Codlea protopresbiteratulu Branului se escrie prin acést'a concursu pâna la 30 Augustu st. vechiu anulu curentu.

Emolumentele suntu:

Din cass'a alodiale 150 fl. v. a.

Dela circ'a 50 elevi a 40 xr. — 20 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si tramite recursele loru in sensulu Statutului organicu si sa fia versatu in cantâri bisericesci, provedute cu documentele necesarie parintelui protopresbiteru tractuale in Zernesci pâna la defiptulu terminu.

Codlea in 4 Augustu 1874.

Cu invoirea oficiului protopopescu.

Comitetulu parochiale.

I. Morariu,
(3—3) parochu.

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de capelanu, pre lânga venerabilulu betranu parochu primariu in parochi'a de clas'a I ia gr. or. din Satulungu in tractulu protopopescu I-iu alu Brasiovului si asesore consistorialu titularu parintele Neagoe Pope'a se escrie prin acést'a, cu concesiunea maritului consistoriu archidiecesanu, concursu cu terminu pâna in 20 Septembre a. c.

Cu postulu acest'a este impreunata a trei'a parte din tóte venitele parochiali ale prementionatului parochu.

Concurentii au a tramite prea onoratului domnu protopopu Iosifu Baracu la Brasiovu suplicele loru, instruate in sensulu statutului organicu si conformu dispositiuniloru sinodului archidiecesanu din 1873 pentru regularea parochieloru § 16 p. b.

Satulungu in 6 Augustu 1884.

In contielegere cu prea onoratulu domnu protopopu respectivu,

Comitetulu parochialu dela biserica Sântei Adormiri din Satulungu.

(3—3)

Concursu.

Fiindu necesitate a se asiediá unu capelanu, pre lânga neputinciosulu paroch Nicolae Giajea din comun'a Chei'a in protopresviteratulu Branului, se escrie prin acést'a concursu:

Emolumentele impreunate cu statiunea acést'a de capelanu, suntu: jumetate din tóte venitele parochiei, Chei'a, care fiindu calificata de clas'a a III-a are o dotatiune anuala de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, sa-si astérna concursele loru, instruate dupa prescrisele statutului organicu, — pâna la 14 Septembre 1874 cându se va tiené si alegerea — la protopresviteratulu Branului.

Chei'a in 14 Augustu 1874.

Comitetulu parochialu in contielegere cu parintele protopopu aternatoriu.

(3—3)

Concursu.

Pentru indeplinirea statiunei a dóu'a de parochu in comun'a Ludosiu, scaun. Mercurei, se deschide concursu, pâna la 15 Septembre a. c. st. v. —

Doritorii de a ocupá acésta statiune 'si voru adresá cererile loru, — instruite conformu dispositiuniloru statut. org. si a concluseloru sinodului archidiecesanu din anulu 1873 — subsemnatulu adm. prot. in Mercurea, pâna la terminulu indicatu.

Dotatiunea:

a) 150 fl. v. a. din cas'a alodiale.

b) dela 200 familii câte o ferdela cucuruzu sfermitu.

c) Accidentiile stolari usuate.

Mercurea 12 Augustu 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Drocu,
(3—3) adm. protop.

Instructiune

in limb'a francesa, germana, italiana, câtu si in fortepiano, ofera o domnisióra cu sciintie deplinu inzestrata.

Reflectantii sa binevoiésca a se adresá la Administratiunea „Telegrafului Romanu". (1—3)

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.